

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Intervence mateřské školy u dětí po odkladu povinné školní docházky
Autor práce: Bc. Markéta Plachá
Vedoucí práce: PhDr. Jana Kropáčková, Ph.D.

Problematika školní zralosti je u nás tradičním odborným problémem, který řeší jak poradenských systém, tak samotné učitelky mateřských škol. Je to i oblíbené téma závěrečných prací. Studentce se ale nedá vytknout, že by se zaměřila na něco, co je prozkoumáno, co již nemá cenu sledovat. Naopak, i v dnešní době je téma aktuální, neboť na jedné straně se mnoho odborníků zabývá problémem nárůstu počtu „odkladových dětí“ (zatímco v 80. letech se celostátní průměr OŠD pohyboval kolem 13%, v 90. letech vzrůstal, pohyboval se po r. 2000 i na hranici 25 %), na druhé straně stále přetrvávají v některých rodinách postoje nedůvěry vůči tomuto opatření, které vedou k předčasnému nástupu nezralého dítěte do školy a tím i dalším závažným následkům na školní socializaci.

Čeho si velmi cením, je užší zacílení tématu. Aby měl odklad školní docházky pro dítě největší užitek, je zapotřebí nepromeškat vhodnou dobu dalšího rozvoje a postarat se o stimulaci v potřebných oblastech vývoje. Může to zajistit rodina, péči rodičů, někteří rodiče také využívají služeb psychologického poradenství, ve kterém některé pedagogicko-psychologické poradny nabízejí rozvojové programy po odkladu školní docházky. Pro dítě je však velmi důležité, aby se stimulační programy realizovaly pravidelně, co nejčastěji, v malých „dávkách“. A této činnosti se velmi dobře mohou ujmout p. učitelky mateřských škol.

Autorka člení práci tradičně, na část teoretickou a empirickou, poměr mezi jednotlivými částmi je vyvážený.

Teoretická část je zaměřena na samotné opatření odkladu školní docházky, rozbor pojmu školní zralost – školní připravenost, diagnostiku školní zralosti. Velkou pozornost věnuje autorka mapování stimulačních programů pro přímou práci s dítětem. Zde ukázala, jak bohatá je nabídka v této oblasti, některé programy mají poradenskou tradici, jiné vznikly z počínů našich nakladatelství, jiné zase akademické zázemí. Určitě je důležité neztratit se v nabídce programů a umět vybrat ten, který je pro konkrétní dítě nejvhodnější, případně doporučit ty programy, které lze realizovat přímo v prostředí školy.

Autorka postupuje v souladu s publikačními pravidly, odkazuje na literaturu vztahující se k problematice školní zralosti. Chybějí cizojazyčné odkazy, ale to je pochopitelné, neboť obsah tématu je pro naši zemi specifický.

Pro empirickou část práce si autorka stanovila tři cíle:

- zmapovat počty dětí s OŠD, ve třech posledních letech a výsledky porovnat s předcházejícím obdobím (tj. výsledky bakalářské práce),
- popsat formy a způsoby práce učitelek mateřských škol s odkladovými dětmi,
- navrhnout optimální způsob intervence po OŠD v prostředí mateřských škol.

Metodologie výzkumu vychází z kvantitativního přístupu (dotazníkové šetření), doplněného kvalitativním přístupem – rozhovory, analýza dokumentace.

Autorka oslovila poměrně velké množství mateřských škol, návratnost dotazníků se pohybuje kolem 30 %, přesto ale mohou mít údaje docela dobrou vypovídací schopnost, neboť celkově pracuje s údaji z více než 80 škol. Údaje, které autorka získala, jsou zajímavé a dokládají určitou proměnlivost výsledků v jednotlivých letech – nedošlo ke změnám, které bychom mohli postihnout jako vývojový trend.

Prosím autorku, aby se pokusila interpretovat rozdíly v dosažených výsledcích ve vztahu ke spolupráci s pedagogicko-psychologickými poradnami – v čem mohou spočívat? Jak je možné, že někde je spolupráce při řešení OŠD s PPP tradiční, zatímco v jiných regionech spíše okrajová?

Za poměrně varující považuji údaj, že v polovině z mateřských škol se realizuje práce s odkladovými dětmi pouze skupinovými formami, u třetiny mateřských škol i individuálně, ale bez příslušného stanovení cílů práce. Učitelky mateřských škol také nevěděly často o nabízených formách intervence, což je ale pochopitelné, protože některé zmiňované programy HYPO, KUPREV, aj., jsou spíše poradenskými způsoby práce.

Stran navrhovaných opatření autorka správně vychází z nutnosti pedagogické diagnostiky. V některých případech, pokud s tím rodiče souhlasí, může mateřská škola získat zprávu z vyšetření školní zralosti. Ta však bývá zpravidla zaměřena jen na postižení nejdůležitějších vývojových oslabení. Pro přímou práci s dítětem, pro vytvoření individuálního plánu rozvoje, je nutná podrobnější diagnostika. Zde se nabízí celá řada materiálů, které jsou určeny přímo pro učitelky mateřských škol.

Autorka se pokusila postihnout, které z nabízených stimulačních materiálů jsou vhodné pro přímou práci s dítětem z hlediska užití učitelkou mateřské školy. Určitě je pravda, že možná se může pohled jiných lišit, důležité ale je, aby byla při práci s dítětem učiněna rozvaha, kdy, co a jak je třeba trénovat. Každá práce, která upozorní na tuto možnost v prostředí mateřských škol, je pozitivní.

Diplomovou práci považuji za zdařilou, prosím autorku, aby se při obhajobě zaměřila na nejdůležitější nálezy. Doporučuji ji k obhajobě, navržené hodnocení: výborně.

V Praze dne 16.12.2009